

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 40 coroane. — Pe șase luni 20 coroane. — Pe trei luni 10 coroane.
Ziarul apare Marția, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

Sărbători

(x) Teatrul este privit ca școală de moravuri.

Piese teatrale pot să te cumintească, să te facă mai bun, sau mai rău; dar dintr'însele n'ai să înveți niciodată măiestria de a governa afacerile unui stat, din motivul simplu că arta dramatică este întâi de toate poezie, și nu este politică.

Venim la teatru de obicei cu dorul de-a căuta o distracție. Să mai răsuflăm puțin, câteodată tocmai după luptele politice ale zilei, să dăm gândurilor altă direcție și nervilor alt fel de nutremânt.

Cu toate adevărurile acestea cunoscute, actorul român de peste munți de câteori a încercat să apară cu cel mai nevinovat repertoriu pe o scenă din Ardeal, avea să se milogească întâi la bunătățile de stăpâniri, mari și mărunte, pentru ca în cele din urmă să audă mai adese, în loc de concesie, un răspuns încruntat:

— «Nem lehet».

Pentru omul legii, meteahna actorului nu eră mică, din contră, eră mare cât toate zilele: întâi, limba în care avea să joace, a doua: vestea că el vine din «țară», două puncte, care scoteau din sărite pe bunul patriot și-l făceau să fearbă și să vadă negru înaintea ochilor săi pânditori.

Vântul războiului a măturat stările acestea lugubre moștenite din tată în fiu, și a deschis artistului dramatic porțile largi să ne aducă piese de teatru jucate în românește.

*

Teatrul Național din București, în drumul său ardelenesc, a sosit în Sibiu.

Cu tală și cu mult drag am salutat puii de lei ai armatei, de toate armele, în mersul lor de biruință. Cu aceeași tală, cu același drag primim între noi pe falnicii ostași ai Teatrului Național, cari vin de azi încolo la ei acasă ori unde se ivesc

Salutăm pe cei ce vin în mijlocul nostru sub auspiciile Consiliului dirigent și sub conducerea directorului general al teatrelor, a dlui Ion Peretz, care ne aduce pe vestiții actori Nottara și Petrescu, stâlpii scenei române, pe mult talentații soți Zaharia și Olimpia Bârsan, și pe ceilalți distinși artiști din garda Teatrului Național.

N'am avut nici odată norocul, până astăzi, să admirăm în Sibiu o trupă românească atât de mare, care stă sub ocrotirea unui ministru român de culte și instrucțiune publică.

Serile acestei săptămâni se vor pomeni totdeauna, în povestirile urmașilor noștri, ca sărbători de preînnoire sufletească.

În lumina dătătoare de viață a instituției naționale din dulcea noastră capitală, ne închinăm evlavioși și laudând pe Domnul preamărim pe toți aceia, cari cu jertfe de sânge și averi au sfărmat piedecile îngrădite în propășirea neamului nostru de pe aceste locuri.

A sosit vremea să ne spălăm de jale. Lacrimile d'acum sânt ale mulțumirii. Căci auzim, în plină libertate, graiul sfânt, comora cea mai scumpă a românului scos din sclăvie.

Solia bucureșteană, care vine plină de dar, fie bine venită.

Cătră ostașii noștri

Ordin de zi Nr. 25 din 2 Mai 1919

Ostași ai armatei din Ardeal. — Mănați de strigătele de durere ale fraților noștri ardeleni, cari erau schingiuiți batjocoriți de luni de zile de trupele și bandele ungurești, v'ați revărsat cu un avânt fără seamăn din Munții apuseni ai Transilvaniei spre câmpia Tisei, pe care ați atins-o după 15 zile de efortări uriașe, gonind pe potrivnic pe țarmul apus.

Mântuirea, mângăierea și liniștea ce ați dus fraților noștri ardeleni, precum și siguranța vieții, cinstei și avutului întregii poporațiuni din regiunile călcate de voi, este cea mai prețioasă răsplată sufletească pentru toate greutățile, prin care ați trecut.

Falnicele Divizii românești, prin realizarea acestui strălucit fapt de arme, au făcut dovadă încă odată lumii întregi de strălucitele virtuți ostășești și admirabilul spirit de disciplină, de care este animat ostașul român.

Mândru de a fi comandant într-o întreprindere pe cât de grea, pe atât de marcată prin rezultatele ei, vă mulțumesc călduros tuturor, de la mic la mare, pentru stăruința și bărbăția de care necurmat ați făcut dovadă și încheind vă zic:

Sănătate și voie bună, bravi ostași ai armatei din Ardeal!

Comandantul trupelor din Transilvania:

General Mărdărescu.

Șeful de stat major:

General Panaitescu.

Sinodul Arhidiecezan

Raport despre activitatea consistorului plenar arhidiecezan:

Venerat Sinod Arhidiecezan!

Înfricoșatul război, erupt în vara anului 1914, care a secerat sute de mii de vieți dintre credincioșii bisericii noastre și a adus asupra noastră, asupra bisericilor, asupra școalelor noastre furia persecuțiilor manifestate cu atâta necruțare, acest război s'a sfârșit cătră finea anului 1918. S'au descompus, s'au dărăpănat sub neputința lor state și împărății, și între acestea și monarhia Austro-Ungară, sub a cărei stăpânire am stat sute de ani, și a răsărit și pentru noi ziua libertății.

La 18 Noemvrie (1 Decemvrie) 1918, s'a ținut în Alba-Iulia memorabila adunare națională, la care președintele Consistorului, vicarul Dr. Eusebiu Roșca, a fost invitat a participa personal, iar din partea Consistorului s'a trimis ca delegat asesorul Lazar Triteanu. Biserica noastră a luat apoi parte la toate manifestațiunile de bucurie ale neamului, succedate în urma decretării unirei tuturor Românilor într'un stat național, România mare.

La 11/24 Decemvrie 1918 și-a făcut intrarea în Sibiu armata română sub conducerea distinsului general Traian Moșoiu, comandantul trupelor din Transilvania, și la recepțiunile din 14/27 Decemvrie 1918 biserica noastră și-a manifestat devotamentul sub conducerea vicarului prin o deputațiune numeroasă din cler și mireni.

La 19 Decemvrie 1918 (1 Ianuarie 1919) cu ocaziunea trecerii prin Sibiu a generalului francez Berthelot, unul dintre cei mai devotați apărători ai intereselor neamului nostru, deasemenea sub conducerea vicarului, tot prin o deputațiune numeroasă din cler și mireni s'a dat expresiune recunoștinței noastre pentru puternicul sprijin al Franței la realizarea idealului nostru național, și în special pentru devotamentul dovedit de ilustrul general.

Zi de elevație sufletească a fost cu deosebire ziua de 26 Martie (8 Aprilie) 1919, în care zi Alteța Sa Regală, principele de coroană Carol și-a făcut intrarea în Sibiu.

În biserica catedrală s'a oficiat Doxologia cea mare prin pontificarea Preasfinției Sale Dr. Miron Cristea, episcopul eparhiei Caransebeșului, cu asistență numeroasă.

La recepțiunile din aceeași zi, sub conducerea Preasfinției Sale, prin o deputațiune numeroasă din cler și mireni, s'a dat expresiune omagiilor de loialitate a

bisericii noastre față de Maiestatea Sa Regele Ferdinand, Alteța Sa Regală și augusta casă domnitoare, cerându-i prea înaltul sprijin și scut.

Săntem deci acum sub stăpânirea gloriosului rege al României întregite Maiestatea Sa Ferdinand, și al guvernului Lui, și au căzut dela sine toate actele de prigonire ale guvernului ungar.

Cu încredere în Dumnezeu, plini de nădejde pentru zile de bucurie și pe teren bisericesc, privim în viitor sub noul regim național.

Premiând acestea, despre momentele mai însemnate din ședințele plenare ale anului 1918, și până azi, avem onoare a prezenta următorul

Raport:

Arhiepiscopul și metropolitul Vasile Mangra a răposat la 1/14 Octomvrie 1918.

În conformitate cu dispozițiunile cuprinse în §-ul 118 din Statutul organic, după venirea în vacanță a scaunului arhiepiscopesc, conducerea afacerilor bisericești a luat-o Consistorul arhidiecezan împreună cu vicarul arhiepiscopesc.

După încetarea războiului și după memorabila adunare dela Alba-Iulia, spre finea anului 1918, fișcalul consistorial Ioan de Preda, reîntors din refugiere, și-a reocupat postul; asemenea s'a reîntors și și-a reocupat postul profesorul seminarial Ioan Oțoiu, cărora, pentru timpul cât au fost în refugiu, adecă pe timpul de 1½ an li s'a dat întreagă dotațiunea avută la refugiere. Asemenea s'au reîntors din refugiere, dar n'au mai reflectat la posturile lor fostul revizor școlar Dr. Onisifor Ghibu și fostul referent extraordinar în senatul școlar Dr. Ioan Mateiu, cărora încă li s'a dat salariul avut pe timpul de 1½ an.

În cursul anului au devenit vacante două mandate de deputați la sinodul arhidiecezan, unul din cler prin renunțarea deputatului ales în cercul Brașovului Dr. Nicolae Regman, și altul prin trecerea la cele vecinice a deputatului mirean din cercul Bran, Dr. Emil Dan.

Pentru alegerea altor deputați în aceste cercuri, asemenea în cercul Zărandului de deputat mirean, devenit vacant prin chirotonirea întru diacon a deputatului Dr. Pavel Oprea și a deputatului din cler din cercul Deva, devenit vacant prin renunțarea deputatului Nicolae Ivan, apoi a deputatului mirean din cercul Făgărașului, devenit vacant prin renunțarea deputatului Ioan Lăpădat, s'a dispus alege nouă, și actele despre rezultatul alegerilor se înaintează prin rapoarte speciale.

Având în vedere situațiunea schimbată și necesitatea arzătoare de a îngriji mai cu temei de trebuințele sufletești ale credincioșilor noștri din părțile nordice ale arhidiecezei, prin reprezentațiunea din 4 Februarie 1919, Nr. 20, s'a întreprins la Consiliul Dirigent român, ca în Cluj, și până la înființarea unei episcopii, proiectată de mult, să se organizeze un Consistor, despre ce se face și raport special.

Cu finea anului 1918 biserica noastră a ajuns să administreze o nouă fundațiune spre scopuri de binefacere și culturale. Marele Mecanat Alexandru Lebu, răposat la 29 Octomvrie 1918 întreaga sa avere de peste 1 milion coroane a testat-o spre scopuri de binefacere și culturale, încredințând Consistorului arhidiecezan administrațiunea fundațiunei.

La 8/21 Februarie a. c. a trecut la cele veșnice protopresbiterul tractului Un-

gurașului, Pavel Roșca, care cu zel și devotament a reprezentat interesele bisericii noastre ca protopresbiter timp de 31 de ani în acele părți nordice ale arhidiecezei.

Protopresbiteratul vacant al Hunedoarei s'a întregit prin numirea protopresbiterului actual al tractului Cetatea de peatră Andrei Ludu. Contra decisului de numire întrând recurs, actele s'au înaintat la Consistorul mitropolitan. Pentru protopresbiteratele vacante Ilia, Câmpeni și Cohalm s'au pus la cale alegerile.

Sinoadele protopresbiterale în anul 1918 s'au ținut în ordine afară de tractele: Bran, Mureș-Oșorhei, Reghin, Treiscaune și Unguraș, unde din cauza stărilor de război nu s'au putut ține sinoadele protopresbiterale.

Având în vedere necesitatea de a se asigura o dotațiune mai corespunzătoare pe seama clerului, prin reprezentațiunea de datul 4 Martie 1919, Nr. 1759, s'a cerut dela Consiliul Dirigent român, ca și până când se va regula în calea legii dotațiunea preoției, să se dea din partea statului preoției noastre dela sate salar lunar lei 300, celor dela orașe lei 400, și protopopilor ca parohi lei 500. Pentru funcționarii consistoriali din centru și pentru profesorii seminariali s'a cerut o sumă pausală corespunzătoare.

Tot la acest loc amintim, că în urma întreprinderii Consistorului cu datul 4 Martie 1919, Nr. 1759, Onoratul Consiliu Dirigent român resortul cultelor și al instrucțiunii publice prin ordinul din 14/27 Martie a. c. Nr. 2506/919 a încuviințat pe seama preoției noastre din arhidieceză un ajutor extraordinar în suma de câte 600 coroane. Pentru grabnica distribuire a acestui ajutor s'au luat dispozițiile convenite imediat.

Ne rugăm, ca acest raport să se ia la cunoștință.

Sibiu, din ședința plenară a Consistorului arhidiecezan, ținută la 27 Martie 1919.

Dr. Eusebiu R. Roșca m. p.,
vicar arhiepiscopesc.

Dr. Octavian Costea m. p.,
secretar consistorial.

Salutul Generalului Prezan Trupelor din Ardeal

Cu deosebită mulțumire transmit trupelor salutul camaraderesc al Domnului General Prezan, Șeful Statului major General al Armatei, ca rezultat al strălucitului fapt de arme săvârșit de trupele din Ardeal.

Bunele apăsări din partea acelor ce au putut cântări eforturile noastre, trebuie să vă umple sufletul de mândrie și în același timp, să vă întărească pentru greutățile viitoare.

Comandantul trupelor din Transilvania:

General Mărdărescu.

Șeful de stat major:
General Panătescu.

Marele Cuartier General, către General Mărdărescu, Comandantul Trupelor din Transilvania, Sibiu

Am urmărit cu o emoțiune crescândă, plină de bucurie, desfășurarea ofensivei și te felicit cu toată căldura inimii de splendidul rezultat.

Spune-le la toți, că avântul lor eroic a făcut admirația tuturor. S'a dovedit încă odată, că virtuțile strămoșești ale neamului românesc au rămas neștirbite în pepturile ostașilor noștri. Sânt mândru și fericit, că mă găsesc în mijlocul camarazilor mei în aceste momente înălțătoare.

General Prezan.

Teatru Național

— Reprezentațiile în Sibiu —

(x) Duminecă seara, în 4 Mai s'a deschis seria reprezentațiilor date în orașul nostru de trupa Teatrului Național din București.

Va rămânea o seară în veci memorabilă.

S'au jucat două piese: *Poemul Unirii* de Z. Bârsan, și *Apus de soare*, lucrarea neuitatului Delavrancea.

Actorul și scriitorul nostru, dl Bârsan, în *Poemul Unirii* zugrăvește în cuvinte pline de farmec realizarea visului de unitate a românilor. Sânt patru fiice: Transilvania, Bucovina, Basarabia și Macedonia. Trei aleargă fericite la sinul mamei, la România veche, pe a patra pe Macedonia o mângăie cu duioșie, că trebuie să-i vie rândul și ei...

Poemul, care cuprinde tablouri admirabile, s'a reprezentat cu adevărată artă de dna Olimpia Bârsan, dl Constantinescu (dorobanțul) și celelalte persoane. Toți artiștii, împreună cu autorul, au fost lung aplaudați și aclamați.

În *Apus de soare* am văzut figura maiestoasă a lui Ștefan cel Mare la sfârșitul vieții sale. Pornește cu oștirile să recucerească Pocuția. Înțeleptul și bătrânul Domn, ca să împedice uneltirile unor boeri, cheamă sfatul țării, în scopul de a pune în tron pe Bogdan, fiul său. Păharicul Ulea și amicii săi nu voiesc pe Bogdan. Ștefan, bolnav de o grea rană, află intrigile și cu toate că doctorii îl rețin în pat, se ridică și cu spada în mână se arată în mijlocul popoului. Acolo pedepsește cu moarte pe Ulea, apoi se stânge liniștit în gând că iubita sa Moldova are să înflorească.

Sfântul erou al istoriei moldovenești a fost înfățișat prin figura și talentul viguros al dlui C. Nottara. Publicul a rămas cu totul încântat de tot ce a văzut și auzit.

În deosebi marea scenă dela sfârșitul actului al patrulea, când Ștefan se stânge, a fost jucată de maestrul Nottara cu artă care a sgu-duit adânc inimile auditorului.

Dintre celelalte persoane (peste 30) ale piesei amintim numele artistelor și artiștilor: M. Ignătescu (Maria Doamna), O. Bârsan (Oana), Petrescu (Moghilă), Atanasescu (Rares), Barbelian (Ulea), Duțulescu, Săvulescu și Toneanu (doctorii), M. Bârsan (Țugulea).

Decoruri și costume splendide.

La finele piesei, după nesfârșite aplauze, s'a ridicat de nou cortina, și pe scenă s'a arătat dl Andrei Bărsan, ca în numele sibienilor să ofere neîntrecutului maestru Nottara o coroană de lauri cu tricolorul nostru. La cuvintele de caldă simpatie ale dlui Andrei Bărsan a răspuns sărbătoritul artist, mulțumind pentru iubirea cu care este primită trupa Teatrului Național, și aducând laude prea meritate dorobanțului român: Căci lui avem să-i mulțumim aceste zile de sărbători.

Aprobări entuziaste au acoperit cuvintele frumoase ale vorbitorului.

Luni se joacă: *Poemul Unirii* și *Trandafirul Roșii*, dramă în 3 acte de Z. Bârsan,

Marti: *Răzvan și Vidra*, dramă în 5 acte, de B. P. Hașdeu. (La ora 2 d. a.: *Apus de soare*).

Joi: *Răzvan și Vidra*. (Mercuri seara pentru făgărașeni, două piese).

Vineri (ultima reprezentație): *Trandafirul Roșii*, a doua oară. Inceputul la ora 7 seara.

Cănele lor...

Citim în Neamul Românesc:

O povestire caracteristică pe care o dau ziarele arată că la Hălmaș sinistrii tălhari cari au ocupat localitatea pentru a prăda, a batjocori și a da în felul acesta stăpânirii maghiare de o mie de ani un sfârșit vrednic de trecutul ei, au pângărit biserica românească, i-au luat odăjdiiile și, îmbrăcând cu patrafirul un câne, i-au dat drumul pe străzi, probabil în sunetele imnului bolșevic.

Nu ne miră. Fiecare popor are felul său de a-și manifesta bucuria, de a-și sărbători gloria și de a da făgăduieli de ce e în stare să facă. Nu întâiași dată ungurii au oferit acest spectacol. Cine le putea interzice, odată ce erau stăpâni, să repete înaintea civilizației veacului al XX-lea ceea ce se făcea cu cinsprezece sute de ani înainte?

Faptul de la Hălmaș aduce înaintea însă altul.

Vlădica Sava Brancovici, Mitropolit al românilor din Ardeal, menit să sufere mucenicie

pentru credința lui ca și pentru neamul de care era legat, trebuia să vie une ori la masa stăpânului său trupesc, prințul Ardealului, care era pe atunci Mihail Apaffy.

Și acolo la masă ce glume se făceau pe seama episcopului valah, când prostia nemeșilor se încălzea de vin, se poate închipui.

Odată, după ce au cercat să-l înfrupte și să-l spurce, i-au adus un «copil» să-l boteze. Copilul, ținut bine de bot ca să nu tipe, era un cățel, frumos înfășat în scutece albe. Curenții se țineau să nu rădă, așteptând clipa când se va păcăli popa românesc.

Vlădica Sava însă-și cunoștea oamenii. El ridică frumos pânza albă, desgoli chipul dobrotocului și, întorcându-se către cei de față, spune numai atâta:

— Este de-ai dumneavoastră...

Așa a zis el atunci, așa zicem și noi acum. Ungurii din Hălmaaj au purtat pe stradă *pro-riul lor popă*.
N. Iorga.

Societatea

Ocotirea orfanilor din război

Președinta consiliului central al marelui societăți, prințesa Olga M. Sturza, trimite din Iași Președinției Sale Domnului Dr. Miron E. Cristea, președintelui de onoare al secției regionale de dincoace de Carpați a acestei societăți următoarea telegramă:

Regret din suflet, că nu am putut asista la adunarea de constituire a secțiunii ardelenice a societății pentru ocotirea orfanilor din război. Mulțumită pentru prețiosul sprijin, ce veți da ocotirii. Vă doresc spor la lucru, pentru a împlini împreună această sfântă datorie națională.
Președinta: Olga M. Sturza.

Luptele pentru desrobire

Comunicat oficial din 29 April 1919:

Frontul de Ost: Nimic nou.

Frontul de Vest: Înaintarea trupelor noastre continua pe tot frontul. Inimicul primind întăriri rezistă cu îndârjire în regiunea mlăstinoasă de la ost de Solnok în lungul canalului Hortobagy-csatorna. În seara de 28/IV capetele noastre de coloane au ajuns pe linia Muncáci, Csap malul stâng al Tisei până în apropiere de Tokai, Balmaz Ujváros, Canalul Hortobagy-csatorna (Vest Püspökladány), Vest Gyoma, Vest Csorvas (Szarvas-Orosháza). Lupte destul de serioase au fost la Beregszász și canalul Hortobagy-csatorna.

Trofee: 465 prizonieri, 7 tunuri, 2 obuziere de 100 mm, 26 mitraliere, 1250 arme, 250 baionete și mari cantități de materiale și muniții.

Pierderi: Morți: Locot. Tanu Dumitru, Sublocot. Dadoc și 21 soldați. Răniți: Maior Raneti Ștefan, Căpitan Raianu, Locot. Copoescu, Sublocot. Ciudin Ignat și Ciochia și 37 soldați.

Comunicat oficial din 30 April 1919:

Frontul de Ost: Bandele bolșevice au trecut prin surprindere Nistrul și au ocupat 3 pichete de grăniceri în sectorul Manaki. În ziua de 29/IV—919 bandele au fost svărlite peste Nistrul de trupele române. Pe restul frontului schimb rar de focuri.

Frontul de Vest: Patrutele noastre de cavalerie care operează la Nord de linia Tap (Csap) Muncáci (Munkács) au luat contactul cu patrutele ceho-slovacilor din regiunea Ungvar. S'a ocupat Tisa-Rakamaz și Tisa Lok. În ziua de 29/IV detașamente General Tautu și Colonel Botea au frânt rezistența pe care inimicul a pus-o timp de 2 zile în lungul canalului Hortobagy (Karcag) și Sălașul Nou (Kis-Ujsalas).

Trofee: 395 ofițeri, 4320 soldați, 3 tunuri de 30 mm, 16 obuziere de 100 mm, numeros armament și material.

Pierderi: Răniți: Căpitan Popescu Dumitru și 10 soldați.

Comunicat oficial din 1 Mai 1919:

Frontul de ost: Bandele bolșevice au trecut Nistrul în sectorul Palanca. După o scurtă luptă trupele noastre le-au aruncat înapoi.

Frontul de vest: La aripa dreaptă trupele noastre au atins toate obiectivele; unitățile dela centru au trecut prin luptă canalul Hortobagy Bösö-mény. În acest sector lupta în curs la

Csege pe Tisa. La aripa noastră stângă s'a ocupat prin luptă Sân-Miclăușul Turc, (Török Szt. Miklos), Tisa Földvár (pe Tisa) Zenta (Szentés) și Hodmező Vasarhei (Hodmező Vársárhely).

Trofee: S'au mai capturat 4 obuziere de 100 m/m.

Comunicat oficial din 2 Mai 1919:

Frontul de ost: În cursul nopții de 28/29 April bandele bolșevice au atacat postul de acoperire dela Jora de mijloc; după o scurtă luptă bandele au fost aruncate peste Nistru.

Frontul de vest: La ambele aripi toate obiectivele au fost atinse. Trupele curăță localitățile de ultimele cuiburi de rezistență organizate de inamic la centru. S'a pus pe goană inimicul care rezista la salașul Tisei (Tiszaszállás). În curând trupele noastre vor ajunge peste tot pe Tisa.

Marele Cartier General.

Știrile zilei

În urma sfintei sărbători Mucenicul George, numărul cel mai apropiat al ziarului nostru apare Vineri pe opt pagini.

Darea în judecată a celor vinovați de crimele războiului. Articolele prezentate conferinței de pace relativ la responsabilități cuprind următoarele:

Puterile aliate și asociate ridică acuzarea publică contra lui Wilhelm al II de Hohenzollern (Germania) nu pentru vre-o crimă prevăzută în legile penale, ci pentru ofensă supremă adusă moralei internaționale și caracterului sfânt al tratatelor.

Un tribunal special se va constitui care să judece pe acuzat asigurându-i garanțiile esențiale ale dreptului de apărare.

Acest tribunal va fi alcătuit din judecători numiți de următoarele cinci puteri: Statele-Unite, Marea Britanie, Franța, Italia și Japonia.

Tribunalul va judeca după considerații inspirate de cele mai înalte principii de politică aplicabilă între națiuni având grija să respecte obligațiile solemne și angajamentele internaționale precum și morala internațională. El va avea să asigure executarea pedepsei ce o va aplica.

Puterile aliate și asociate vor trimite guvernului olandez o adresă rugându-l să extradeze pe împărat spre a fi judecat.

Guvernul german va trebui să extradeze puterii care va cere pe or ce persoană acuzată de a fi săvârșit vreun fapt contrar legilor războiului, fie că aceste persoane vor fi desemnate cu numele, sau ca gradul, sau funcția pe care le ocupă.

A nins și la 1 Mai. Ninsorea dela Paști s'a continuat în ziua de 1 Mai. Demineata și-a luat începutul cu o ploaie rece, care după amiază a trecut în ninsoare deasă. Urmele de zăpadă s'au văzut și a doua zi în oraș. Pe dealuri se mai văd și astăzi.

Asasinat. Unul dintre cei mai valoroși bărbați ai Bihorului, Dr. Ion Ciordaș din Beiuș, a fost omorât mișelește de bandele săcuesti înainte de trecerea trupelor noastre peste «linia». Moartea lui întărește alipirea Bihorului către țara salvatoare.

Pretenii românilor. Profesorii cehi, dnii Dr. Ioan Urban Iarnik și fiul său, se află în București, unde vor ține la Ateneu o conferință așteptată cu mult interes.

Anunț. Resortul de culte și instrucție publică aduce la cunoștință învățătorilor, că s'au numit revisori școlari pentru toate județele supuse autorității Consiliului Dirigent. Noii revisori își vor ocupa posturile pe ziua de 1 Mai nou. Se îndrumă deci învățătoria ca în toate afacerile ei, pendent de resortul instrucției, să nu se mai adreseze de-a dreptul aici, ci *revisoratelor* școlare județene, prin care nevoile lor vor primi rezolvire mai grabnică. — p. Șeful Resortului: Dr. O. Ghibu, m. p., Secretar General.

Din Gazeta Oficială. În executarea Decretului Nr. IV privitor la înființarea Contenciosului administrativ, Consiliul Dirigent a numit cu titlu provizoriu de prim-președinte al Contenciosului pe dl Dr. Octavian Rusu, avocat în

Sibiu, de președinte pe dl Dr. Dumitru Popp, avocat în Mediaș, iar de consilieri pe dnii Dr. Andrei Micu, jurisconsultul județului Făgăraș, Dr. George Popescu, avocat în Turda, Dr. Daniel Henrich, Dr. Ioan Fruma și Dr. Eugen Piso, avocați în Sibiu, Hans Schöpp, subprefectul județului Sibiu, Dr. Leon Scridon, subprefectul județului Bistrița-Năsăud, Vasile Ianza subprefectul județului Hunedoara, Octavian Felecan, prim-notar al județului Sălăgiu, Emil Pop, director de finanțe în Dej, Dr. George Ciuta, Director de finanțe în Turda și Valeriu Tăbăcar, director de finanțe în Sibiu.

Integritatea Contenciosului administrativ cu membri din Banat și Ținuturile românești ale Ungariei se va face mai târziu.

Limba oficială. Biroul Presei comunică: La Tribunalul din Cluj unde atâtea judecăți nedrepte au trimis la pușcărie pe frații noștri, la 23 April 1919 a resunat prima dată *limba românească* ca limbă oficială, la ședințe participând judecători români și procuror român. Președintele Nestor înainte de a intra în desbateri a declarat în mod solemn că tribunalul va munci imparțial și justiția românească nu va cunoaște deosebire de neam și credință. Sentințele au fost aduse în numele legii.

Informații. Pretorul Diviziei I-a Vânători, în ședințele de la 9 și 11 April a. c., a condamnat pe indivizii mai jos notați, pentru diferite abateri, după cum urmează:

1. **Tuliki Miklós** din Sub-Cetate, la 3 luni închisoare, pentru că a contravenit Ordonanței Nr. 25 a C. T. T., prin faptul că a răspândit știri false despre armata română.

2. **Pikö Vilmos** din Sibiu, la 1 lună închisoare, pentru că a călătorit cu un bilet de liberă circulație, fals.

† Preoteasa Aneta Iancu n. Robotin. Ni se scrie: O nespuse de jalnică înmormântare s'a săvârșit Sâmbătă în 26 April n. în comuna Poiana din tractul protopresb. al Geoagiului. La ora 3 p. m. a fost așezată spre veșnică odihnă în sinul mormântului răposata preoteasă **Aneta Iancu n. Robotin**, tinăra soție a greu cercatului preot Ioan Iancu. La înmormântare au luat parte numeroși intelectuali din jur, precum și popor mult. Preotul **N. Todea**, în cuvinte pline de jale, a parentat pe răposata.

În jurul sicriului plângea neconsolatul soț, părintele Ioan Iancu, cu fiul său Aurel, rămas orde mamă, și alte rudeni.

Preoteasa Iancu moare în floarea etății, la vârstă de 30 ani, după o viață conjugală de abia 13 ani. La această festivitate funebrelă au participat preoți din împrejurime. Pe părintele rămas văduv, Ioan Iancu, Dumnezeu să-l mângâie și să-l povățuească în cărările sale, dându-i ajutor și putere spre a putea străbate de aci încolo singur în calea vieții, ear pe răposata preoteasă, **Aneta Iancu**, Dumnezeu să o odihnească cu dreptii săi. *nt.*

Știre ziaristică. Tribuna Poporului din Oradea mare fusese înmormântată în 16 Martie a. c. din partea cârmuirii teroarei bolșevice. Cu ziua de 27 April 1919 ziarul orădan, «restiguit în țara ungurească, a înviat în țara românească.» Lărgindu-se hotarele României, organul bihorean apare acum sub numele de **Tribuna**, ca organ popular politic al partidului național. Redactor: Gh. Tulbure. Abonamentul 20 cor. pe an.

Tipografie și Librărie în Săliște. Am onoare a vă aduce la cunoștință că am deschis în comuna **Săliște** (jud. Sibiu) o tipografie și librărie românească, unde se primesc spre executare tot felul de tipărituri ca: registre, broșuri, extrase de botez, necroloage, bilete de vizită, de logodne, de cununii, invitări, capuri de scrisori, plicuri comerciale cu firmă; cu un cuvânt toate lucrările ce se țin de tipografie și litografie. Librăria de asemenea e asortată cu toate rechizitele necesare cancelariilor și școlilor. Bogată alegere în hârtii și diferite cartoane. Plicuri de toate mărimile.

Cărți literare și didactice din cei mai renumiți autori ai neamului românesc. Traduceri bine îngrijite din cei mai renumiți scriitori universali. Literatură aleasă pentru copii și tinerime. Cărți bisericești și de rugăciuni. Icoane și tablouri artistice. Depozit cu toate articolele ce se țin de librărie.

Rugându-Vă pentru binevoitorul sprijin și totodată pentru lățirea acestei știri în cercul larg al cunoștințelor D-Voastre, semnez: Cu deosebită stimă: **Librăria și Tipografia Săteanului. — El. Măgeanu.**

Aviz. Primim: Constituirea comercianților români adunați azi în 30 April a. c. Sibiu în sala Muzeului Asociațiunii, din diferite centre comerciale din Bănat, Transilvania și România veche, au luat hotărârea, pentru convocarea unui mare congres al tuturor comercianților din România Mare, pentru a pune bază unei solidarități a comerțului român, spre a ne putea apăra față de concurența străină.

Rugăm deci pe toți comercianții români a se prezenta la ziua care se va fișea pentru congres. **Comisiunea de organizare a comercianților români.**

Școala Noastră. 1850—1916 «Zona culturală», de **Lazar Triteanu**, protoireu, asesor consistorial. Preț 6 coroane (4 -Lei). Sibiu, tip. arhid., 1919. Un volum de 164 pagine.

Despăgubirile de război ale României. Ziarele au adus știrea, după o foaie parisiană, că România cere ca despăgubire de război **șase miliarde și șase sute opt milioane de lei.**

Direcția generală a statisticii statului român anunță însă, că cifra nu este exactă. În realitate pagubele suferite de stat, de instituțiile publice și de particulari, sânt **cu mult mai mari** ca suma arătată mai sus.

Ședințele Sinodului arhidiecezan

Ședința II-a

Președinte: **Dr. Eusebiu R. Roșca**,
arhimandrit vicar-arhiepiscopesc

Matei Voileanu,
notar.

Ședința se deschide la 4 ore după amiază. Se citește protocolul ședinței I. dela 14/27 April, și — Se autentică. Se prezintă esibilele.

1. Raportul consistorial din 15 April, 1919 Nr. 3153, cu care se înaintează actele electorale de deputați sinodali în cercurile Brașov, Bran, Deva și Făgăraș. — Se dau comisiunei verif.

2. Raportul consistorial din 15 April 1919 Nr. 2250 în afacerea cu desideratele bisericești față cu noul stat român, — Se dă comisiunei organizatoare.

3. Raportul consistorial din 3 April 1919 Nr. 3152, cu care se înaintează bugetul fondurilor și fundațiilor arhidiecezane pe anul 1920 — Se dă comisiunei finanțare.

Se prezintă cererile de concediu:

a) Dela deputatul Dr. Ioan Ioanoviciu pentru concediu de 4 zile din cauză sanitară,

b) Dela deputatul Dr. Romul Cândea, pe întreagă durata sesiunii din cauza oficiului,

c) Dela deputatul Dr. Silviu Moldovanu, pe întreagă durata sesiunii din cauză de boală,

d) Dela deputatul Georghiu Chelariu, pe durata sesiunii întregi din cauze sanitare,

e) Dela deputatul Nicolae Sulică pe întreagă durata sesiunii din cauză de boală. — Concediile cerute se dau.

La propunerea deputatului Dr. Nicolae Bălan, sprijinită în sensul regulamentului și decretată de urgentă, — Pentru studiarea chestiunii școlare în legătură cu așa numită «zonă culturală» se institue o comisiune specială, din care fac parte următorii membri ai sinodului: Dr. Vasile Saftu, Vasile Duma, Iovian Mureșianu, Dr. Aurel Vlad, Dr. Valeriu Moldovanu, Dr. Ioan Papp, Dr. Georgiu Dubleş, Dr. Pavel Roșca și Dr. Nicolae Bălan.

Urmează la ordinea zilei comisiunea organizatoare. Raportorul aceleia deputatul Dr. Aurel Vlad referă la raportul consist. 27 Martie a. c. Nr. 2469, în afacerea cu renunțarea vicariului arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu din postul de vicariu și instituirea de vicariu a Arhimandritului Dr. Eusebiu Roșca, director seminarial.

Președintele vicar Dr. Eusebiu Roșca declarând, că precum nu s'a ingerat în afacerea aceasta în consistor, așa nu voiește a se ingera nici în sinod, se retrage dela presidiu. Declarația este următoarea:

Preavenerat Sinod!

La cererea I. P. C. Sale Dlui arhimandrit vicar-arhiepiscopesc emerit, Dr. Ilarion Pușcariu mi-am făcut evident declarația în actul prezentat, și precum la deliberarea acestei cereri la Consistor nu m'am ingerat, așa nu mă ingerez nici aici, și astfel dela conducerea desbaterei asupra acestei afaceri mă retrag.

Sibiu, 15/28 Aprilie 1919.

Dr. Eusebiu R. Roșca
vicar arhiepiscopesc.

În urma acesteia la propunerea deputatului Dr. Aurel Vlad cu provocarea la dreptul suveran al sinodului, de a-și alege el president, când nu este nici arhiepiscopul nici vicariul arhiepiscopesc în sinod, și în conformitate și cu un conclud sinodal din 1876 Nr. 126 când în un asemenea cas analog, s'a enunțat alegerea unui president dintre membrii sinodului, propune și sinodul alege de president adhoc pentru acest cas concret pe deputatul Dr. Vasile Saftu.

Deputatul Dr. Vasile Saftu, ocupând scaunul presidial dă cetire unei reprezentațiuni adresate Preasfințitului Sinod Episcopesc din partea biroului congresului preoțesc, în care având în vedere amestecul și ingerința fostului guvern ungar în alegerile de deputați la sinodul arhidiecezan și în cele la congresul național bisericesc, roagă Sinodul arhieresc să ia fără preget măsurile de lipsă, ca să se facă alegeri nouă pentru sinoadele eparhiale și pentru congresul național bisericesc.

Pe baza acelei adrese, cu ale cărei propuneri se identifică, declară, că atitudinea membrilor acelui birou (deputații sinodali Dr. Vasile Saftu și Dr. Nicolae Bălan) față de acest sinod arhidiecezan o fac pendentă dela hotărârea Preasfințitului Sinod Episcopesc.

După acestea se dă cuvântul raportorului comisiunei organizatoare în afacerea dela ordinea zilei, anume schimbarea în vicariat.

Raportorul Dr. Aurel Vlad, după ce dă cetire actului prin care vicariul arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu a renunțat dela vicariat, și actului prin care fostul arhiepiscop Vasile Mangra a primit acea renunțare, apoi actului intrat la consistor supletor, în care fostul vicariu Dr. Ilarion Pușcariu explică împrejurările între cari forțat a renunțat, face următoarea propunere:

Fiind renunțarea Domnului Dr. Ilarion Pușcariu condiționată, considerând mai departe, că și această renunțare condiționată n'a fost emanațiunea voinței libere, ci s'a făcut sub presiunea mitropolitului impus.

În urma raportului consistoriului arhidiecezan de sub Nr. 6706/1918 Plen. sinodul arhidiecezan constată, că postul de vicar arhiepiscopesc de jure nu a fost, și nu e vacant, așa, încât Vasile Mangra nu a avut dreptul să denumiască în persoana arhimandritului Dr. Eusebiu Roșca alt vicar; în consecință sinodul arhidiecezan invită pe vicarul arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu să și reocupe postul.

Deputatul Dr. Ioan Fruma face observarea că în virtutea §. 118. din statutul organic arhiepiscopul are drept să numească vicar, deci afacerea nu aparține la competența sinodului arhidiecezan.

(Va urma).

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann.
Direcțor: D-na M. Scholtess.

Luni și Marți: Mare piesă de senzație **Artista cea neagră**, în 4 acte. În rolul principal renumita artistă **Teresia Orskd și Theodor Loos.**
Începutul la ora: 7 și 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevi.
Directoară: Dna Emil Toth.

Luni: **Când doi se iubesc**, piesă în 3 acte.
Marți și Miercuri: **Valurile norocului**, dramă în 4 acte, cu **Mia May.**
Începutul la ora: 7 și 9 seara

„INSOȚIREA DE CREDIT“, Daneș (Târnava-mare).

Activa	Contul Bilanț cu 31 Decemvrie 1918		Pasivă		
	K	f	K f		
Cassa în numărar	1,976	86	Capital de cvote	2,220	—
Imprumut de război	2,100	—	Fond de rezervă	4,156	26
Acții la bănci	200	—	Fondul realități	3,933	—
Imprumuturi	2,008	—	Depuneri spre fructificare	87,171	49
Cumpăna	300	—	Profit curat	539	25
Depuneri la bănci	73,435	14			
	98,020	—		98,020	—

Debit	Contul Profit și Perdere		Credit		
	K	f	K f		
Interese după depuneri	2,067	75	Interese dela împrumuturi	3,021	56
Dare:			Proviziuni	1,369	55
directă și aruncuri	888	24	Interese după depuneri la bănci	1,250	63
10% după inter. de dep.	207	78	Venite dela cumpănă	467	10
Ajutor bisericei	220	—	Dividendă	8	—
Remunerații	240	—			
Chirie	50	—			
Spese de administrare	245	05			
Spese (arândă)	1,623	68			
Porto postal	35	09			
Venit curat	539	25			
	6,116	84			

Daneș, la 31 Decemvrie 1918.

Pompiliu E. Constantin m. p.,

Ioan Bendorfean m. p.,

DIRECȚIUNEA:

Zaharie Medrea m. p., prez.

Ioan Tilicea Nr. 37 m. p., v.-prez.

Ioan Langa m. p.

Zaharie Cristea Nr. 51 m. p.

Ioan Cristea m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghiere examinând conturile prezente le a aflat în regulă și în consonanță cu registrele.

(114) 1—1

Daneș, la 12 Aprilie 1919.

Petru Dopp m. p., prez.

Nicolae Bogolea m. p.

Vaslie Constantin m. p.

Erofteiu Cristea m. p.

Ioan Hudea Nr. 63 m. p.

Ioan Dâlbea m. p.